

Κοινή διακήρυξη ETUCE/EFEE

Αναφορικά με ένα Πλαίσιο Δράσεων για την ελκυστικότητα του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού

Σκοπός της παρούσας Διακήρυξης είναι η δημιουργία μιας στέρεας βάσης για τη συνέχιση της διαδικασίας του διαλόγου μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινωνικών Εταίρων στην εκπαίδευση, της EFEE (Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Εργοδοτών στην Εκπαίδευση) και της ETUCE (Ευρωπαϊκή Επιτροπή Συνδικάτων στην Εκπαίδευση), με στόχο την οικοδόμηση μιας κοινής τομεακής προσέγγισης για ένα Πλαίσιο Δράσεων για την ενίσχυση της ελκυστικότητας του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού στην κοινωνία, έτσι ώστε να εξεταστούν οι ορισμοί, οι προκλήσεις, οι αρχές και οι πιθανές δράσεις που θα αναληφθούν από κοινού για αυτόν τον σκοπό.

Η εν λόγω προσέγγιση είναι καρπός οκταετούς έργου στο πεδίο του τομεακού κοινωνικού διαλόγου, μέσω του οποίου οι κοινωνικοί εταίροι στον χώρο της εκπαίδευσης έχουν αναγνωρίσει τον κεντρικό ρόλο του κοινωνικού διαλόγου και της ανάπτυξης ικανοτήτων, της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και συνεργασίας, της συμμετοχής και επικοινωνίας¹ για την αντιμετώπιση νέων και αναδυόμενων εκπαιδευτικών προκλήσεων στην Ευρώπη. Ήδη από το 2017, η EFEE και η ETUCE αναγνώρισαν ότι η κοινή διαδικασία ανάπτυξης ικανοτήτων επιτυγχάνει τον κοινό στόχο των μερών σε έναν «ισχυρό και αποδοτικό κοινωνικό διάλογο προς όφελος των ατόμων που εργάζονται σε εκπαιδευτικά ιδρύματα σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και προς το τελικό όφελος των μαθητών/σπουδαστών και των οικογενειών τους»².

¹ Κοινή Διακήρυξη ETUCE/EFEE για την προώθηση των δυνατοτήτων του Ευρωπαϊκού Τομεακού Κοινωνικού Διαλόγου (2016) και Τελική Έκθεση των ETUCE/EFEE με τίτλο «Ευρωπαίοι τομεακοί κοινωνικοί εταίροι στον τομέα της εκπαίδευσης για την προαγωγή των δυνατοτήτων του διαλόγου τους μέσω της μεταφοράς γνώσης και κατάρτισης. Πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων ΕΚΤΔΕ II». (“European Sectoral Social Partners in Education promoting the potentials of their dialogue through knowledge transfer and training. The ESSDE capacity building project II”.)

² Κοινή Διακήρυξη ETUCE/EFEE για την προώθηση των δυνατοτήτων του Ευρωπαϊκού Τομεακού Κοινωνικού Διαλόγου (2016).

Συγκεκριμένα, η EFEE και η ETUCE συνεργάστηκαν κατά την περίοδο 2013-2018 σε τρία προγράμματα ανάπτυξης ικανοτήτων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Τομεακού Κοινωνικού Διαλόγου για την Εκπαίδευση (ΕΚΤΔΕ)³ που έφεραν τους Ευρωπαίους και εθνικούς κοινωνικούς εταίρους γύρω από το τραπέζι σε είκοσι χώρες της ΕΕ και σε δύο χώρες υποψήφιες για ένταξη στην ΕΕ⁴, καθώς και κατά τη διάρκεια τριών τελικών διασκέψεων σε Βρυξέλλες (Βέλγιο), Άμστερνταμ (Ολλανδία) και Σόφια (Βουλγαρία).

Εν όψει των τρεχουσών και των αναδυόμενων προκλήσεων στο πεδίο της εκπαίδευσης και κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένης της έλλειψης εκπαιδευτικών που παρατηρείται σε αρκετές χώρες της ΕΕ, με την παρούσα Διακήρυξη, οι κοινωνικοί εταίροι στην εκπαίδευση σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο δεσμεύονται ότι θα συνεχίσουν να αναπτύσσουν την ικανότητά τους για αποτελεσματική συμμετοχή στον κοινωνικό διάλογο και ουσιαστική συμμετοχή στην κατάστρωση εκπαιδευτικής πολιτικής που θα συμβάλει στην αλλαγή, και ότι θα προαγάγουν την ελκυστικότητα του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού στην Ευρώπη στο πλαίσιο ποιοτικών και συμπεριληπτικών εκπαιδευτικών συστημάτων.

Περιβάλλον και προκλήσεις

Η διαδικασία επανεκκίνησης του κοινωνικού διαλόγου με στόχο την ενίσχυση του ρόλου του σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ δρομολογήθηκε από τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Jean-Claude Juncker που ανακοίνωσε τη «ένα νέο ξεκίνημα του κοινωνικού διαλόγου» ήδη από τον Μάρτιο του 2015. Μια κοινή διακήρυξη υπεγράφη το 2016 από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και τους Ευρωπαίους τομεακούς κοινωνικούς εταίρους υπογραμμίζοντας τον ρόλο του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου ως σημαντική συνιστώσα της κατάστρωσης πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικών πολιτικών στην ΕΕ. Κατά τη διάρκεια του «Προγράμματος ανάπτυξης ικανοτήτων ΕΚΤΔΕ III - Ευρωπαίοι Τομεακοί Κοινωνικοί Εταίροι στην Εκπαίδευση για την προαγωγή των δυνατοτήτων του διαλόγου τους μέσω της μεταφοράς γνώσης και κατάρτισης», 2017-2018, οι Ευρωπαίοι ηγέτες προσυπέγραψαν τον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, δημιουργώντας μια νέα δυναμική για τον κοινωνικό διάλογο ως βασική πρακτική που οδηγεί στην ανάπτυξη. Η σημασία της εκπαίδευσης για την επίτευξη πολλών από τους βασικούς στόχους του Πυλώνα τονίζεται στη συζήτηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου για το [μέλλον της εκπαίδευσης](#) επ' ευκαιρία της συνόδου κορυφής του Γκέτεμποργκ στις 17 Νοεμβρίου 2017, με στόχο να καταστεί η Ευρώπη πρωτοπόρος στην εφαρμογή της Ατζέντας του 2030 για την Αειφόρο Ανάπτυξη και

³ «Προσπάθεια των Ευρωπαϊκών Κοινωνικών Εταίρων στην Εκπαίδευση για αειφόρο επιρροή στην ανάπτυξη ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών πολιτικών μέσω της γνώσης που αποκτάται μέσω του επιτυχούς κοινωνικού διαλόγου. Πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων ΕΚΤΔΕ III» (VS/2017/XXX), «Ευρωπαίοι τομεακοί κοινωνικοί εταίροι στον τομέα της εκπαίδευσης για την προαγωγή των δυνατοτήτων του διαλόγου τους μέσω της μεταφοράς γνώσης και κατάρτισης. Πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων ΕΚΤΔΕ II» (VS/2015/0032), «Προώθηση των δυνατοτήτων του Ευρωπαϊκού Τομεακού Κοινωνικού Διαλόγου στην εκπαίδευση εξετάζοντας νέες προκλήσεις και διερευνώντας την εμπειρία και τη γνώση» (VS/2013/XXX). Οι εργασίες αυτές υποστηρίχθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του κονδυλίου του προϋπολογισμού για τον Κοινωνικό Διάλογο και τις Εργασιακές Σχέσεις.

⁴ Κροατία, Λιθουανία, Σλοβενία, Σλοβακία, Ρουμανία, Μαυροβούνιο, Εσθονία, Σερβία, Κύπρος, Ουγγαρία, Λετονία, Πολωνία, Ισπανία, Βουλγαρία, Δανία, Φινλανδία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία.

των Στόχων για τη Αειφόρο Ανάπτυξη των Ηνωμένων Εθνών. Σε αυτό το πλαίσιο, οι κυβερνήσεις αποδίδουν στην εκπαίδευση έναν ρόλο-κλειδί για τη «διασφάλιση μιας ανθεκτικής οικονομίας, κοινωνικής συνοχής, ενεργούς συμμετοχής του πολίτη στα κοινά και ταυτότητας».

Η εκπαίδευση αποτελεί βασικό θεσμό τόσο σε σχέση με τη δικαιοσύνη όσο και σε σχέση με την οικονομική ευμάρεια. Η «[Διακήρυξη του Παρισιού](#)» που υιοθετήθηκε από τους Υπουργούς Παιδείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον Μάρτιο του 2015⁵ τονίζει τη βασική συνεισφορά της εκπαίδευσης στην προσωπική ανάπτυξη, στην κοινωνική συμπερίληψη και συμμετοχή, μέσω και της διασφάλισης της συμπερίληψης και της καταπολέμησης των ανισοτήτων, της παροχής εξουσιών στους εκπαιδευτικούς και της ενίσχυσης της ικανότητας των παιδιών και της νεολαίας να επιδεικνύουν κριτική σκέψη και να ασκούν την κρίση τους ιδιαίτερα στον χώρο του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Όπου δίνεται προτεραιότητα στην εκπαίδευση, τόσο οι κοινωνίες όσο και οι οικονομίες ευημερούν. Μπροστά στις αυξανόμενες απαιτήσεις της κοινωνίας και των στόχων ανάπτυξης που θέτει η Ευρώπη, οι Ευρωπαίοι τομεακοί κοινωνικοί εταίροι στον τομέα της εκπαίδευσης, που έχουν αναγνωριστεί ως εκπρόσωποι των δύο πλευρών του κλάδου στον τομέα της εκπαίδευσης σύμφωνα με το άρθρο 154-155 της Συνθήκης της ΕΕ για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), [EC Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU)] αναγνωρίζουν ότι ο τομέας της εκπαίδευσης αντιμετωπίζει πληθώρα προκλήσεων κατά την προσπάθεια δημιουργίας υψηλής ποιότητας, δίκαιων και συμπεριληπτικών εκπαιδευτικών συστημάτων που θα είναι κατάλληλα για να αποτελέσουν τους μελλοντικούς και βασικούς παράγοντες ώθησης της αειφόρου ανάπτυξης. Στις προκλήσεις αυτές συμπεριλαμβάνονται: δημογραφικές αλλαγές, τεχνολογικές αλλαγές, κοινωνικές αλλαγές και πολιτικές αλλαγές (δηλαδή πολυεπίπεδα συστήματα διακυβέρνησης, π.χ. το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, η Στρατηγική «Ευρώπη 2020» και το Στρατηγικό Πλαίσιο «Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2020», ο Ευρωπαϊκός Χώρος Εκπαίδευσης 2025).

Παρά το γεγονός ότι το επάγγελμα του εκπαιδευτικού έχει τη δυνατότητα να συμβάλει στην κοινωνική ισότητα ανά την Ευρώπη, έγινε σαφές κατά τη διάσκεψη των κοινωνικών εταίρων στη Σόφια (Ιούνιος 2018) ότι στην Ευρώπη οι προκλήσεις είναι κοινές για το επάγγελμα του εκπαιδευτικού που έχει να αντιμετωπίσει ελλείψεις, περιορισμένη ελκυστικότητα, ζητήματα πρόσληψης και προκλήσεις παραμονής των εκπαιδευτικών στο επάγγελμα. Η ποιοτική διδασκαλία από καλά εκπαιδευμένους και υποστηριζόμενους εκπαιδευτικούς βρίσκεται στο επίκεντρο της ποιοτικής εκπαίδευσης. Πέρα από αυτές τις προκλήσεις, είναι επίσης απαραίτητο να επανεξεταστούν τα περιβάλλοντα διδασκαλίας και μάθησης στο φως των προαναφερθεισών ραγδαίων εξελίξεων στις κοινωνίες μας.

Στόχοι και προτεραιότητες

Η EFEE και η ETUCE θεωρούν ότι η συνέχιση των από κοινού προσπαθειών τους για την εύρεση κοινών λύσεων είναι μέγιστης σημασίας προκειμένου να καταστήσουν πιο ελκυστικό το επάγγελμα του εκπαιδευτικού ώστε να ωφεληθεί η κοινωνία, εντός ποιοτικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που αποτελούν συμπεριληπτικούς, μαθητοκεντρικούς και βιώσιμους οργανισμούς.

⁵ Άτυπη συνεδρίαση των Υπουργών Παιδείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Διακήρυξη για την προώθηση της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και των κοινών αξιών της ελευθερίας, της ανεκτικότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων μέσω της εκπαίδευσης», 17 Μαρτίου 2015, Παρίσι.

Με την παρούσα Διακήρυξη, θεωρούμενη επιστολή προθέσεων για την εκκίνηση της διαδικασίας ανάπτυξης ενός Πλαισίου Δράσεων για την ελκυστικότητα του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού, η ΕΦΕΕ και η ETUCE στοχεύουν να εμείνουν περαιτέρω στη δέσμευση που ανέλαβαν με το Πρόγραμμα Εργασίας ΕΚΤΔΕ 2018-2019, ώστε να εργαστούν από κοινού προκειμένου να συμβάλουν στην αντιμετώπιση της έλλειψης εκπαιδευτικών. Επίσης, επιθυμούμε να επεξεργαστούμε περαιτέρω τα ζητήματα που αναγνωρίστηκαν ως προτεραιότητες για κοινή δράση κατά τη διάρκεια των συζητήσεων στρογγυλής τραπέζης των Ευρωπαίων και εθνικών κοινωνικών εταίρων και κατά τη διάρκεια της τελικής διάσκεψης στη Σόφια (Ιούνιος 2018), που είναι τα εξής: προώθηση αξιοπρεπών χώρων εργασίας και βελτίωση της υγείας και ασφάλειας κατά την εργασία, δικαιοσύνη και ισότητα στην εκπαίδευση και παροχή υποστήριξης στους δασκάλους, τους, επιμορφωτές, τους διευθυντές σχολείων και το εκπαιδευτικό βοηθητικό προσωπικό.

Αυτά τα θέματα δεν είναι «καινούργια» στο πλαίσιο της εργασίας μας ως Ευρωπαίοι Τομεακοί Κοινωνικοί Εταίροι στην Εκπαίδευση. Αντιθέτως, αποτελούν τη ραχοκοκαλιά του από κοινού έργου μας από τις πρώτες ημέρες ύπαρξης του ΕΚΤΔΕ (που συστάθηκε το 2010). Ωστόσο, αντί να εστιάζουμε σε αυτά τα ζητήματα μεμονωμένα, στοχεύουμε πλέον στην εφαρμογή μιας πιο ολιστικής άποψης, ώστε να τα χρησιμοποιήσουμε ως θεμέλια της συνέχισης του από κοινού έργου μας για την ανάπτυξη ικανοτήτων, με στόχο την αποτελεσματική συμμετοχή στον κοινωνικό διάλογο σε όλα τα επίπεδα που θα συμβάλει στο να καταστήσει πιο ελκυστικό το επάγγελμα του εκπαιδευτικού.

Με την παρούσα Διακήρυξη, δεσμευόμαστε ότι θα κάνουμε το επόμενο βήμα και θα διερευνήσουμε περαιτέρω τα στοιχεία που συμβάλλουν στο να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα και να προετοιμάσουμε το έδαφος για την ανάπτυξη ενός κοινού Πλαισίου Δράσεων.

Τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνουν ζητήματα που συνδέονται άμεσα με το επάγγελμα του εκπαιδευτικού:

1. Προώθηση της ανάπτυξης του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού με βάση τον επαγγελματισμό, τη δέουσα επαγγελματική αυτονομία, τις προσδοκίες και την ομαδική εργασία καθώς και με βάση τις βιώσιμες ποιοτικές συνθήκες απασχόλησης και εργασίας, τις δυνατότητες σταδιοδρομίας και την ανταμοιβή, συμπεριλαμβανομένου του δίκαιου μισθού, στο πλαίσιο των λοιπών ελκυστικών επιλογών σταδιοδρομίας και των οικονομικών συνθηκών των Κρατών Μελών, και την παρακίνηση για ποικίλες επαγγελματικές ευκαιρίες·
2. Παροχή υποστήριξης σε δασκάλους, επιμορφωτές, διευθυντές σχολείων και στο λοιπό εκπαιδευτικό βοηθητικό προσωπικό, ιδιαίτερα μέσω επενδύσεων στην ποιοτική και αποτελεσματική αρχική κατάρτιση των διδασκόντων και τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη.

Επίσης, ευρύτερα ζητήματα που έχουν άμεσο αντίκτυπο στον (μεταβαλλόμενο) ρόλο και τις απαιτήσεις σε σχέση με τους δασκάλους, επιμορφωτές και διευθυντές σχολείων στα εκπαιδευτικά μας συστήματα:

3. Προώθηση της συμπερίληψης, της δικαιοσύνης και των ίσων ευκαιριών, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των φύλων στην εκπαίδευση μέσω της εστίασης στην αυξανόμενη ανάγκη για την

ανάπτυξη δημοκρατικής και συμπεριληπτικής σχολικής κουλτούρας και φροντίδας των αναγκών όλων των διδασκομένων·

4. Προώθηση συμπεριληπτικών, μαθητοκεντρικών, βιώσιμων και αξιοπρεπών χώρων εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης της υγείας και ασφάλειας στον χώρο εργασίας, και της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής·
5. Προώθηση της πλήρους ψηφιακής μόρφωσης και εξέταση των επιπτώσεων της τεχνολογίας επικοινωνιών και πληροφοριών στην εκπαίδευση
6. Προώθηση επενδύσεων για ποιοτική εκπαίδευση και κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων σε εκπαιδευτικές υποδομές.

Επίσης, όπως τονίστηκε και στην τελική έκθεση του προγράμματος ανάπτυξης ικανοτήτων ΕΚΤΔΕ III, η EFEE και η ETUCE αναγνωρίζουν την προστιθέμενη αξία της περαιτέρω μελέτης των επιπτώσεων των πρακτικών πρόσληψης και παραμονής στην εργασία που εφαρμόζονται στις ευρωπαϊκές χώρες αναφορικά με την ελκυστικότητα του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού και την ύπαρξη ελλείψεων σε διδακτικό προσωπικό.

Ρόλος των κοινωνικών εταίρων και δέσμευση

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω στοιχεία που αναγνωρίζονται ως αποφασιστικής σημασίας, οι Ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι στην εκπαίδευση και τα μέλη τους δεσμεύονται να συνεχίσουν και να ενισχύσουν την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο για έναν ισχυρότερο τομεακό κοινωνικό διάλογο με στόχο να εργαστούν από κοινού προκειμένου να αυξήσουν την ελκυστικότητα του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού μέσω της:

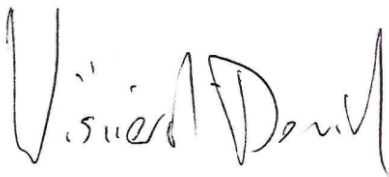
- Διερεύνησης των δυνατοτήτων της από κοινού ανάπτυξης ενός Πλαισίου Δράσεων για την ελκυστικότητα του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού·
- Αύξησης της ευαισθητοποίησης στην κοινωνία σχετικά με τη σημασία και την αξία του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού, εντός ποιοτικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που αποτελούν συμπεριληπτικούς, μαθητοκεντρικούς και βιώσιμους οργανισμούς, και σχετικά με τη συμβολή του εν λόγω επαγγέλματος στις μελλοντικές κοινωνίες·
- Συνέχισης των προσπαθειών εντοπισμού, εξέτασης και εύρεσης λύσεων αναφορικά με τα εμπόδια και τα κενά στην ανάπτυξη ικανοτήτων για έναν αποτελεσματικό κοινωνικό διάλογο σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο·
- Συνέχισης των προσπαθειών ανάπτυξης κοινών δράσεων για τη στήριξη και την ανάπτυξη της ικανότητας των κοινωνικών εταίρων να συμμετάσχουν αποτελεσματικά στην κατάστρωση πολιτικών και τη λήψη αποφάσεων στην εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα·
- Ανταλλαγής καλών πρακτικών και διευκόλυνσης της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των μελών.

Συμπέρασμα

Η EFEE και η ETUCE, οι Ευρωπαϊκοί Κοινωνικοί Εταίροι στην Εκπαίδευση, δεσμεύονται να προωθήσουν ενεργά την παρούσα διακήρυξη σε ευρωπαϊκό επίπεδο και μέσω των οργανισμών-μελών τους σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Η παρούσα διακήρυξη εγκρίθηκε από την Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Τομεακού Κοινωνικού Διαλόγου για την Εκπαίδευση (ΕΚΤΔΕ) στις 19 Νοεμβρίου 2018.

Βρυξέλλες, 19 Νοεμβρίου 2018.

Daniel Wisniewski
Γενικός Γραμματέας της
EFEE

Susan Flocken
Ευρωπαϊκή Διευθύντρια του
ETUCE